

SK

SK

SK

EURÓPSKA KOMISIA

Brusel, 30.9.2010
KOM(2010) 516 v konečnom znení

OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

Revízia nariadenia LIFE+ v polovici obdobia jeho uplatňovania

SEK(2010) 1120

OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

Revízia nariadenia LIFE+ v polovici obdobia jeho uplatňovania

1. ÚVOD

Program LIFE, ktorý sa začal realizovať v roku 1992, je jedným z hlavných nástrojov financovania EÚ v oblasti životného prostredia a jeho prostredníctvom sa financovalo 3 115 projektov, pričom sa na ochranu životného prostredia prispelo 2,2 miliardami EUR. Najnovší finančný nástroj pre životné prostredie (LIFE+) bol schválený prostredníctvom nariadenia (ES) č. 614/2007 (ďalej len „nariadenie“)¹.

Toto nariadenie má prispieť k vykonávaniu, aktualizácii a tvorbe politiky a právnych predpisov EÚ v oblasti životného prostredia a prispieť tak k udržateľnému rozvoju (článok 1 ods. 2). Ďalším cieľom je prispieť k informovaniu o environmentálnych otázkach a oboznamovaniu s nimi v celej EÚ.

Nariadenie sa uplatňuje počas obdobia 2007 – 2013 a výška jeho finančného krytia predstavuje 2,14 miliárd EUR. Európsky parlament vyčlenil dodatočné prostriedky na zvýšenie rozpočtu na 2,17 miliárd EUR. LIFE+ umožňuje tri druhy zásahov:

- **granty na akcie**, tradičný program LIFE, predstavujú 78 % rozpočtu;
- **príspevky na prevádzku MVO** (bývalý program pre MVO) predstavujú 3 % rozpočtu;
- **zmluvy o poskytovaní služieb uzatvorené v rámci verejného obstarávania**, predstavujú 19 % rozpočtu.

Podľa článku 15 ods. 2 nariadenia musí Komisia predložiť Európskemu parlamentu a Výboru pre LIFE+ revíziu v polovici obdobia jeho uplatňovania najneskôr 30. septembra 2010. Komisia musí podať správu aj o uskutočnených krokoch na zabezpečenie komplementarity s inými finančnými nástrojmi EÚ (článok 9 nariadenia).

V rámci prípravy tejto revízie Komisia zadala vykonanie externého hodnotenia, ktoré bolo uverejnené v júni 2010 (ďalej len „hodnotenie“)².

Keďže nariadenie nadobudlo účinnosť v júni 2007, prvé výzvy na predloženie návrhov mohli byť uverejnené až v októbri 2007, pričom projekty sa začali realizovať v januári 2009. Preto sú k dispozícii obmedzené informácie o výsledkoch. Závbery hodnotenia by sa mali považovať za orientačné a mali by sa potvrdiť v nasledujúcich rokoch.

2. VÝSLEDKY A VYVODENÉ PONAUCENIA

V období, ktoré je predmetom revízie, bol LIFE+ efektívnym nástrojom plnenia priorít stanovených v 6. environmentálnom akčnom programe (ďalej len „6. EAP“)³. V nasledujúcich oddieloch sa analyzujú výsledky každého zásahu.

¹ Ú. v. EÚ L 149, 9.6.2007.

² <http://ec.europa.eu/environment/life/publications/lifepublications/evaluation/index.htm#mte2010>

³ Podrobnejšie informácie sú uvedené v pracovnom dokumente útvarov Komisie.

2.1. Zjednodušenie

Prostredníctvom LIFE+ došlo k zlúčeniu takmer všetkých environmentálnych výdavkov⁴ GR pre životné prostredie do jedného finančného nástroja. Nariadením sa spojili aj dva druhy zásahov, t. j. verejné obstarávanie a granty, na zvýšenie flexibility výberom jedného alebo druhého podľa politických potrieb stanovených v prílohe II k nariadeniu.

Hlavnou výhodou tohto zlúčenia je možnosť **lepšieho strategického plánovania**. V hodnotení sa uznáva úsilie venované zvyšovaniu synergií medzi grantmi na akcie a tvorbou/aktualizáciou politiky, pričom sa v ňom uvádzajú možnosti na zlepšenie. Dôvodom toho je, že projekty budú mať výsledky za 3 – 5 rokov, v dôsledku čoho sú granty na akcie vhodnejšie na podporu realizácie politiky ako na podporu jej tvorby.

Boli však zistené aj určité nevýhody, najmä pre **Forest Focus**. Akcia Forest Focus sa síce v rámci LIFE+ financuje naďalej, no jej súčasným základom už nie je centrálny nepriamy spôsob riadenia, v rámci ktorého sa vnútroštátnym agentúram pridelovala časť finančnej podpory na nekonkurenčnom základe. V hodnotení sa odporúča konzultovať o tomto zjavnom nedostatku LIFE+ s členskými štátmi.

Hodnotenie obsahuje aj posúdenie vplyvu **článku 1 ods. 2 nariadenia**, v ktorom sa ustanovuje, že zo všetkých financovaných činností musia mať prospech členské štáty. Striktný výklad tohto ustanovenia zabráňuje financovaniu činností mimo EÚ, čo mnohokrát vedie k prijímaniu kompromisov. Pokiaľ ide o granty na akcie, obmedzujú sa ním možnosti financovania projektov na riešenie cezhraničných problémov v oblasti životného prostredia týkajúcich sa území nachádzajúcich za hranicami EÚ. V prípade MVO má negatívny vplyv na medzinárodný rozmer ich činnosti, napr. na rozširovanie kapacít ich členov. V oblasti verejného obstarávania sa ním obmedzujú možnosti vykonávania informačnej činnosti, napr. medzinárodných podujatí mimo EÚ.

2.2. Granty na akcie

Granty na akcie sú dedičstvom LIFE III, avšak prijatím nariadenia došlo k zmenám: k zložke Príroda sa prostredníctvom tohto nariadenia pridala Biodiverzita a rozšíril sa rozsah pôsobnosti zložky Životné prostredie, aby zodpovedal prioritám 6. EAP. Zrušila sa zložka Tretie krajiny a činnosť v rámci nej sa začlenila medzi iné nástroje. Vytvorila sa nová zložka Informovanie a oznamovanie, ktorej cieľom je lepšie informovať o environmentálnej tematike.

Zložky LIFE+

Príroda a biodiverzita: projekty, ktoré prispievajú k vykonávaniu smernice o vtákoch a smernice o biotopoch, ako aj oznámenie o **zastavení poklesu biodiverzity do roku 2010**.

Environmentálna politika a riadenie v oblasti životného prostredia: inovačné alebo demonštračné projekty súvisiace s cieľmi EÚ v oblasti životného prostredia.

Informovanie a oznamovanie: informačné a osvetové kampane o politike EÚ v oblasti

⁴ LIFE, udržateľný rozvoj miest a programy pre MVO, Forest Focus a rozpočtové riadky GR pre životné prostredie bez právneho základu.

Miera spolufinancovania je 50 % oprávnených nákladov, avšak maximálna miera spolufinancovania projektov zložky Príroda môže byť až 75 %, ak sú ich cieľom prioritné biotopy alebo druhy.

V sledovanom období sa financovalo 547 projektov. Na projekty v rámci zložky Príroda a biodiverzita sa vynaložilo približne 51 % rozpočtu na granty na akcie, a tak sa splnila povinnosť vyčleniť aspoň 50 % rozpočtových zdrojov na granty na akcie na prírodu a biodiverzitu.

Kým tradičné zložky LIFE (t. j. LIFE Príroda a LIFE Životné prostredie) majú stále ústrednú funkciu, dve nové zložky boli poznačené pomalým štartom. Ide o normálny stav, pretože potenciálni príjemcovia sa musia najprv zoznámiť s novými výberovými konaniami, pravidlami a požiadavkami. Na výzvy na predloženie návrhov mala vplyv aj finančná kríza. Súkromní príjemcovia a MVO mali väčšie ťažkosti pri získavaní spolufinancovania a súkromné subjekty vo viacerých prípadoch stiahli svoju podporu. Tento problém bol zaznamenaný aj zo strany žiadateľov z verejného sektora v dôsledku obmedzení vyplývajúcich z opatrení, ktoré boli prijaté na prekonanie krízy.

Pokiaľ ide o projekty financované členským štátom, nariadením sa zaviedli indikatívne **národné prostriedky** na podporu rovnomerného rozmiestenia projektov v celej EÚ. Národné prostriedky síce zlepšili geografické rozmiestnenie projektov, no nie významnou mierou. Taliansko, Španielsko a Nemecko sú aj naďalej členskými štátmi s najvyšším podielom financovania v rámci LIFE+. Nové členské štáty majú všeobecne nižšiu úspešnosť pri výbere. Externá štúdia odhalila viaceré hlavné príčiny, akými sú aktívna podpora žiadateľov zo strany vnútroštátnych orgánov alebo prístup k zodpovedajúcim zdrojom spolufinancovania.

Hodnotenie poukazuje na to, že národné prostriedky môžu zapríčiniť výber projektov nižšej kvality, ktoré by mohli ovplyvniť efektívnosť zabezpečovania pridanej hodnoty pre EÚ prostredníctvom programu.

Pridaná hodnota pre EÚ

Z hodnotenia vyplýva, že existencia LIFE+ je aj naďalej opodstatnená, keďže ide o jediný finančný nástroj, ktorý sa osobitne zameriava na životné prostredie: „Program je ešte potrebnejší vzhľadom na nesplnenie cieľov EÚ v oblasti biodiverzity a na potrebu zvelaďovania prírodného kapitálu a rozvoja „zeleného“ hospodárstva a investovania do nich.“

Pridanou hodnotou programu je zlepšovanie realizácie politiky EÚ v oblasti životného prostredia na celoštátnej, regionálnej alebo miestnej úrovni a výmena informácií na úrovni celej EÚ. Zahrnutie nových tém a zložiek podporilo jeho opodstatnenosť a zvýšilo jeho možnosti vytvárať pridanú hodnotu pre EÚ. Príjemcovia, ako aj členské štáty sa domnievajú, že program by mal aj naďalej pokračovať, keďže má rozhodujúcu úlohu pri realizácii environmentálnej politiky EÚ. LIFE+ má uznanie širokého okruhu zainteresovaných strán.

Z hodnotenia vyplýva, že súčasné systémy výberu, riadenia a monitorovania sú efektívne, účinné a vhodné na vytváranie pridanej hodnoty pre EÚ.

V nariadení sa pridaná hodnota zložky **Príroda a biodiverzita** vymedzuje ako uplatňovanie právnych predpisov EÚ ako takých. Z hodnotenia vyplýva, že LIFE+ je efektívny nástroj na

dosiahnutie cieľov EÚ v oblasti prírody a biodiverzity. Veľa žiadateľov ho považuje za kľúčový mechanizmus financovania podpory a realizácie ochrany prírody v celej EÚ, keďže ochrana prírody je jeho prvoradým cieľom, zatiaľ čo v iných programoch tvorí iba vedľajšie ciele. Urýchľovací účinok projektov LIFE+ zlepšuje vykonávanie politík v oblasti ochrany prírody v členských štátoch.

LIFE+ prispieva k prijímaniu riadiacich plánov, obnovovaniu vzácných biotopov, obnovovaniu stavov typických druhov a budovaniu sústavy Natura 2000. Prispieva aj k vytváraniu platforiem spolupráce, ktoré prehlbujú partnerstvá a uľahčujú tak výmenu najlepších postupov medzi zainteresovanými stranami a subjektmi s rozhodovacou právomocou. Zložka Biodiverzita má možnosť stať sa významným nástrojom konkrétne určeným na financovanie realizácie akčného plánu pre biodiverzitu so zameraním na celkovú ochranu biodiverzity. Boj proti cudzím inváznym druhom, podpora „zelenej“ infraštruktúry alebo úlohy poľnohospodárstva pri zachovávaní biodiverzity boli zatiaľ hlavným príspevkom projektov v oblasti biodiverzity. Potenciál tejto zložky sa však ešte úplne nevyčerpal: hoci bolo doručených veľa žiadostí o financovanie, vybraných bolo iba 24 projektov. Úspešnosť projektov v oblasti biodiverzity pri výbere sa zvýšila z 13 % v rámci výzvy v roku 2007 na 38 % v rámci výzvy v roku 2009. Požiadavky v rámci tejto zložky sú prísnejšie, čo čiastočne vysvetľuje nízku úspešnosť. Trh v oblasti biodiverzity je v oblasti prírody rozsiahlejší a menej konsolidovaný, čo si vyžaduje väčšie úsilie na propagáciu tejto zložky.

V rámci hodnotenia sa odporúča zlepšenie pružnosti a zvýšenie úsilia na vyvolanie záujmu väčšieho počtu ochrancov biodiverzity. Hodnotenie obsahuje odporúčanie, aby sa v ďalšom programovom období zosúlادili požiadavky v oblasti biodiverzity s požiadavkami v oblasti prírody a aby sa zvýšil podiel spolufinancovania, čo by viedlo k predloženiu väčšieho množstva kvalitnejších žiadostí.

LIFE+ ponúka v rámci zložky **Environmentálna politika a riadenie v oblasti životného prostredia** možnosti financovania v oblastiach, ktoré inak nie sú financované (hluk, ovzdušie, chemické látky, strategické koncepcie). Pridaná hodnota súvisí s potenciálom využitia projektu v iných oblastiach, prostredníctvom ktorého sa zlepší realizácia politík EÚ. Tento ďalekosiahlejší vplyv predstavoval v rámci výberového konania strednú alebo vysokú pridanú hodnotu pre EÚ.

Tematické okruhy odpadu a prírodných zdrojov, zmeny klímy a vody sú predmetom 71 % projektov financovaných v rámci tejto zložky. V rámci výziev v roku 2008 a 2009 je však možné pozorovať pozitívny vývoj v počte žiadostí a vybraných projektov s novou tematikou.

Zložka Environmentálna politika a riadenie v oblasti životného prostredia dáva pozitívny impulz prechodu na udržateľnejšiu výrobu, pričom pomáha nadväzovať chýbajúce prepojenie medzi výskumom a vývojom komerčných aplikácií vo veľkom meradle. Predstavuje efektívny nástroj podpory kľúčových sektorov pri získavaní konkurenčných výhod prostredníctvom uplatňovania výrobných postupov s lepším využitím zdrojov a bez vplyvu na životné prostredie. Výsledkom spolufinancovania v rámci LIFE boli mnohé BAT (najlepšie dostupné techniky) a BREF (referenčné dokumenty o BAT).

LIFE výrazne podporuje ekologické inovácie v súkromnom, ako aj vo verejnom sektore: čoraz vyšší počet projektov (približne dve tretiny) sa zaoberá inovačnými metódami riadenia a podnikania.

Je takisto efektívnym nástrojom na výmenu najlepších postupov a podporu výmeny know-

how medzi novými a starými členskými štátmi, keďže je vynikajúcou platformou nadnárodných projektov, v rámci ktorej sa podniky stretávajú a vymieňajú si skúsenosti.

Prijatím nariadenia sa však nevyriešil hlavný problém, ktorý bol odhalený v rámci hodnotenia programu ex post: nedostatočné strategické zameranie tejto zložky na politické priority v oblasti životného prostredia. Príloha II k nariadeniu neumožňuje stanoviť presne vymedzené priority a tak potenciálne znižuje predpoklady na dosiahnutie vplyvu mimo rámca jednotlivých projektov a na vyhodnotenie výsledkov na tematickej úrovni.

V hodnotení sa odporúča presnejšie stanovovanie priorít a cieľov v rámci každej témy. Navrhuje sa v ňom, aby sa v rámci budúceho programového obdobia stanovili ročné ťažiskové oblasti alebo aby sa záujem sústredil na tie politické záujmy EÚ, ktoré by sa mohli viac zohľadniť prostredníctvom tohto programu a majú najvyššiu hodnotu.

Pokiaľ ide o zložku **LIFE+ Informovanie**, z hodnotenia vyplýva, že financovanie informačných a osvetových kampaní na celoštátnej a miestnej úrovni je veľmi zložitý. Táto zložka ponúka jedinečnú možnosť prekonať túto prekážku a propagovať tematiku životného prostredia v širokom meradle. Doposiaľ však bolo na financovanie vybratých iba 38 projektov. Značná časť projektov predložených po uverejnení výzvy v roku 2007 bola zamietnutá z dôvodu ich nedostatočnej ambicióznosti alebo nedostatku jasných environmentálnych cieľov. Došlo k zmene príručky pre žiadateľov, aby ponúkala viac príkladov týkajúcich sa vhodných typov projektov v rámci tejto zložky. Hoci sa v dôsledku toho zvýšila celková kvalita projektov, výsledky zostali v porovnaní s inými zložkami aj naďalej slabé. Okrem toho sa tým, že financované projekty sa dotýkajú širokého spektra tém a oslovujú veľmi rozdielne cieľové skupiny a že sa orientujú na miestne a regionálne problémy, znižuje ich pridaná hodnota pre EÚ. Niektoré projekty však majú na úrovni EÚ významnejší vplyv.

V hodnotení sa odporúča presnejšie vymedziť túto zložku, aby sa žiadatelia mohli lepšie zorientovať a aby sa zvýšila kvalita žiadostí. Navrhuje sa v ňom, aby sa v budúcom programovom období zvýšil podiel spolufinancovania s cieľom umožniť organizáciu rozsiahlejších kampaní a zvýšenie počtu žiadostí.

Komplementarita

LIFE+ by nemal financovať činnosť, ktorá by sa dala financovať z iných zdrojov EÚ (článok 9 nariadenia). Takéto presné vymedzenie povinnosti by si vyžadovalo jasné oddelenie LIFE+ od ostatných finančných nástrojov. V hodnotení sa uznáva úsilie zamerané na zaistenie komplementarity. Na formulároch žiadostí musia byť uvedené informácie o akciách uvedených v návrhu, ktoré by bolo možné financovať prostredníctvom iných programov podpory. Žiadatelia musia vysvetľovať, prečo sa domnievajú, že tieto akcie nespádajú do hlavného rozsahu pôsobnosti alternatívnych nástrojov EÚ, a musia predložiť vyhlásenie o tom, že na akcie, ktoré uviedli v návrhu, sa neposkytuje a nebude poskytovať pomoc prostredníctvom iných nástrojov EÚ.

Komisia koordinuje činnosť, aby sa určili projekty, ktorých financovanie je možné z iných zdrojov EÚ. Bol vytvorený protokol na vybavovanie žiadostí predložených v rámci rámcového programu pre konkurencieschopnosť a inovácie (CIP) a zložky LIFE+ Environmentálna politika a riadenie v oblasti životného prostredia, prostredníctvom ktorého sa určuje najvhodnejší nástroj pre danú činnosť. Súčasťou ďalších opatrení je dohoda o tom, že členské štáty poskytnú potenciálnym žiadateľom dodatočné usmernenia.

Cieľom Komisie je zabrániť dvojitému financovaniu, avšak prostredníctvom udelenia vyššieho hodnotenia projektom využívajúcim spolupôsobenie iných zdrojov financovania alebo vyznačujúcim sa integrovaným prístupom k využívaniu rozličných zdrojov financovania sa pokúsila o pozitívnejší prístup ku komplementarite. Budovanie a rozvoj synergií s inými programami je o to väčšou výzvou, ak sú tieto programy decentralizované alebo riadené v spolupráci so štátnymi, regionálnymi alebo miestnymi orgánmi. Okrem toho si žiadatelia vyberajú zdroje financovania, ktoré najlepšie poznajú.

Je potrebné venovať vyššie úsilie zlepšovaniu synergií medzi 7. rámcovým programom pre výskum, zložkou LIFE+ Environmentálna politika, CIP, EPFRV, štrukturálnymi a kohéznymi fondmi s cieľom sprevádzať inovačné nápady od ich počiatku, testovania a demonštrácie po uvedenie na trh a hromadné rozšírenie.

V hodnotení sa odporúča, aby sa v budúcom programovom období skombinoval prvok ekologických inovácií v rámci CIP so zložkou LIFE+ Environmentálna politika a riadenie v oblasti životného prostredia s cieľom vytvoriť jeden mechanizmus financovania ekologických inovácií. Zdôvodniť sa to dá úlohou GR pre životné prostredie pri dohľade nad trhovým uplatňovaním a pri poradenstve Výkonnej agentúry pre konkurencieschopnosť a inovácie týkajúcom sa uverejnených výziev a úzkou spojitosťou medzi cieľmi LIFE+ a CIP.

V hodnotení sa zdôrazňujú výzvy integrovaného prístupu k pridelovaniu dostatočných finančných zdrojov na potreby v oblasti životného prostredia. Z nedávnych štúdií financovania sústavy Natura 2000 vyplýva, že čerpanie finančných prostriedkov z rôznych nástrojov EÚ ešte možno zvýšiť, aby sa uspokojili finančné potreby tejto sústavy. LIFE+ možno použiť na zvýšenie čerpania prostriedkov prostredníctvom pozitívneho prístupu ku komplementarite pomocou efektívnej podpory integrovaného využívania rôznych zdrojov financovania EÚ.

V rámci hodnotenia sa vykonalo predbežné posúdenie vplyvu zrušenia zložky LIFE Tretie krajiny. Je potrebné vykonať ďalšiu analýzu, no z hodnotenia vyplýva, že zložka LIFE Tretie krajiny bola jednoduchá a pružná a že alternatívne nástroje neposkytnú vždy finančné zdroje žiadateľom alebo na typy projektov, ktoré by mali zaistené financovanie prostredníctvom predchádzajúcich programov v rámci LIFE. Poskytovanie finančných prostriedkov alternatívnymi nástrojmi je súčasťou oveľa rozsiahlejšej rozvojovej agendy, čím sa oslabuje orientácia na priority v oblasti životného prostredia, a môžu tak vznikáť tematické a geografické medzery vo financovaní. Na druhej strane z externého hodnotenia ENRTP (tematický program pre životné prostredie a udržateľné riadenie prírodných zdrojov) z roku 2009 vyplýva, že ENRTP umožňuje realizovať politiku EÚ v oblasti životného prostredia na globálnej úrovni.

2.3. Príspevky na prevádzku MVO

Cieľom tohto zásahu je umožniť MVO v oblasti životného prostredia s európskym zameraním prispievať k vyváženej účasti zainteresovaných strán na politickom procese EÚ. Hodnotenie potvrdilo ďalšiu opodstatnenosť tohto zásahu.

V roku 2007 bolo vybratých 30 MVO, v roku 2008 ich bolo 33 a v roku 2009 sa vybralo 32 MVO. Tieto organizácie predstavujú z hľadiska veľkosti, zamerania a geografického pokrytia široké spektrum MVO v oblasti životného prostredia. Väčšina financovaných MVO sa nachádza v Bruseli alebo v jeho okolí, keďže sa aktívne podieľajú na politickom procese a

potrebujú mať prístup do inštitúcií EÚ. Členské organizácie zo všetkých krajín EÚ a mimo nej sú zastúpené prostredníctvom svojich sietí.

Z hodnotenia vyplynulo, že v rámci všetkých priorít 6. EAP sú dobre vyvážené prvky tvorby politiky, jej realizácie a budovania kapacít. Takisto z neho vyplynulo, že vybrané MVO prispievajú nevyhnutným spôsobom k politike EÚ. Niektoré procedurálne a administratívne aspekty by sa mohli zlepšiť, napr. termín prijatia rozhodnutia o výbere umožňuje podpísať zmluvy až niekoľko mesiacov po začiatku roku financovania.

V hodnotení sa odporúča posun harmonogramu výberového konania alebo zmena viacročných rámcových zmlúv o partnerstve s cieľom riešiť problémy v oblasti likvidity a zlepšiť nákladovú efektívnosť. Odôvodnením č. 12 nariadenia sa stanovuje minimálna požiadavka na oprávnenosť MVO, aby svoju činnosť vykonávali v *aspoň troch európskych krajinách*. V hodnotení sa odporúča, aby sa v budúcom programovom období tento počet zvýšil na účel obohatenia politického procesu o potrebné skúsenosti so spoluprácou v rámci siete a praktickými skúsenosťami.

2.4. Podpora tvorby a realizácie politiky

Komisia používa verejné obstarávanie na vypracovanie štúdií a hodnotení, organizovanie stretnutí, tvorivých dielní a seminárov, alebo na vývoj a údržbu počítačových systémov (napr. webovej stránky LIFE alebo informačného systému o sústave Natura 2000). Tento zásah sa používa aj na pomoc Komisii s informačnou, publikačnou a distribučnou činnosťou, ktorá je ťažiskom jej cieľov.

Z hodnotenia vyplýva, že verejné obstarávanie sa zakladá na dobre fungujúcich vyhovujúcich postupoch. Týmito postupmi sa zaisťuje, aby financovanie zodpovedalo prioritám stanoveným v pracovnom programe Komisie, ktorého činnosti sa priamo dotýkajú realizácie politik EÚ v oblasti životného prostredia. Z hodnotenia takisto vyplýva, že verejné obstarávanie uvedených služieb má pre Komisiu rozhodujúci význam.

V hodnotení sa odporúča zlepšiť mechanizmus spätnej väzby ku kvalite služieb, ktoré poskytujú externí dodávatelia, a podnietiť používanie viacročných zmlúv.

3. PERSPEKTÍVY ĎALŠIEHO VÝVOJA

3.1. Akcie počas zvyšného obdobia financovania

Komisia zobrala na vedomie odporúčania zo správy konzultantov a prijíma potrebné opatrenia na vyriešenie najzávažnejších problémov. Viaceré najdôležitejšie odporúčania, napr. k národným prostriedkom a spolufinancovaniu, nemožno zrealizovať bez toho, aby sa nezmenilo a nedoplnilo nariadenie, no budú zohľadnené pri tvorbe každého nového nástroja. Navrhnuté akcie v tomto dokumente možno zrealizovať na základe súčasného rámca.

Komisia:

- zorganizovala po každej výzve na predloženie návrhov semináre pre potenciálnych žiadateľov, aby sa zvýšil počet a kvalita žiadostí,

- podstatne zrevidovala príručku pre žiadateľov týkajúcu sa predkladania žiadostí o poskytnutie grantov na akcie v roku 2010 vrátane uvedenia väčšieho počtu príkladov a pružných prístupov, ako aj získania väčšieho podielu spolufinancovania v rámci limitov nariadenia. V rámci zložky LIFE+ Environmentálna politika a riadenie v oblasti životného prostredia boli zostavené orientačné zoznamy prednostných oblastí, na ktoré sa treba zamerať, zohľadňujúce politické priority pracovného programu na rok 2010. Cieľom týchto úprav je aj väčšie využívanie zložiek LIFE+ s nižšou úspešnosťou pri výbere,
- skrátila výberové konanie bez zníženia kvality výberu projektov,
- zdokonalila mechanizmus vykonávania systematickejších dodatočných návštev, ktorých cieľom je posudzovať udržateľnosť,
- zvýšila svoje úsilie o podporu vnútroštátnych kontaktných miest a členských štátov, ktoré využívajú program v menšej miere. Komisia zorganizovala v roku 2010 dvojdnové školenie na posilnenie ich postavenia pri výbere a riadení projektov, ako aj v rámci následných opatrení. Komisia vypracovala aj usmernenia pre národné kontaktné miesta týkajúce sa informačnej činnosti.

Komisia bude pokračovať:

- vo svojom úsilí o lepšiu integráciu grantov na akcie do tvorby a realizácie politiky,
- v posilňovaní a zlepšovaní činností v oblasti šírenia informácií a v rastúcom úsilí o pritiahnutie netradičných žiadateľov v rámci LIFE, najmä pokiaľ ide o biodiverzitu a nové témy v rámci zložky Environmentálna politika a riadenie v oblasti životného prostredia. Súčasťou tejto činnosti je uverejňovanie vhodnejších tematických brožúr o tom, ako sa prostredníctvom projektov v rámci LIFE+ riešia environmentálne otázky; organizovanie tematických konferencií na výmenu skúseností a šírenie výsledkov projektov; zvyšovanie množstva a kvality informácií, ktoré sú k dispozícii na webovej stránke LIFE,
- v podnecovaní užšej spolupráce v rámci siete, okrem iného organizovaním stretnutí projektov na regionálnej úrovni a na úrovni EÚ, ktorých účelom bude výmena skúseností a technických poznatkov. Spolupráca v rámci siete je pre projekty nutná. Zriadilo sa diskusné fórum týkajúce sa projektov LIFE+,
- v preskúvaní možnosti stanovenia ukazovateľov pre výsledky, ktoré by boli podobné tým, ktoré sa prijali v rámci CIP,
- v preskúvaní nových možností zlepšovania synergií a komplementarity s inými zdrojmi financovania. Dali by sa prijať protokoly s inými programami. Preskúmajú sa možnosti zlepšovania komunikácie medzi rôznymi útvarmi Komisie a príslušnými orgánmi, ako aj tvorby usmernení,
- pokiaľ ide o program financovania MVO, v preskúvaní možnosti presnejšieho zamerania na ročné priority a možnosti zavedenia externého hodnotenia a viacročných rámcových partnerstiev. Komisia prehodnotí aj ukazovatele monitorovania prevádzkovej činnosti MVO a posúdi predovšetkým efektívnosť súčasného systému pri prispievaní k lepšiemu riadeniu v oblasti životného prostredia prostredníctvom intenzívnejšej účasti zainteresovaných strán na politických konzultáciách a realizácii politiky.

3.2. Budúcnosť LIFE+

V súlade s článkom 15 ods. 3 predloží Komisia v prípade potreby návrh na vytvorenie ďalšieho finančného nástroja výlučne pre oblasť životného prostredia, ktorý by sa používal od roku 2014. Komisia už realizuje celý rad štúdií, ktorými analyzuje efektívne spôsoby riešenia súčasných a budúcich environmentálnych problémov.

V tejto fáze je prvým a hlavným záverom hodnotenia v polovici obdobia jeho uplatňovania to, že existencia osobitného nástroja pre životné prostredie, t. j. LIFE, je opodstatnená a potrebná, pretože vytvára pridanú hodnotu v rámci tvorby a realizácie politiky EÚ v oblasti životného prostredia. Je však potrebné venovať viac práce zisťovaniu finančných potrieb v oblasti životného prostredia a odhaľovaniu najväčších prekážok ich financovania s cieľom stanoviť alternatívne spôsoby financovania v oblasti životného prostredia v budúcom programovom období.

V hodnotení sa zdôrazňuje význam poskytovania primeraného rámca na financovanie sústavy Natura 2000 a biodiverzity. Európska rada je odhodlaná realizovať dlhodobú koncepciu v oblasti biodiverzity do roku 2050 a splniť cieľ na rok 2020 v zmysle záverov Rady z 15. marca 2010. Teraz, keď už sústava existuje, by sa malo ťažisko presunúť na aktívnu ochranu a obnovu, čo povedie k značnému zvýšeniu nákladov verejných a súkromných správcov tejto sústavy. Zároveň sa bude musieť zohľadniť potreba ďalších investícií na to, aby sa zrealizovala nová koncepcia EÚ v oblasti biodiverzity.

Pri tvorbe každého nového nástroja by sa malo zvážiť, či je v rámci súčasnej zložky LIFE+ Environmentálna politika a riadenie v oblasti životného prostredia potrebné sa viac zamerať na nejakú oblasť, napr. stanoviť ročné ťažiskové oblasti alebo politické priority EÚ, aby sa zvýšila jej pridaná hodnota. Mal by sa preskúmať mechanizmus dosahovania výsledkov iný ako granty na akcie s cieľom určiť, ktorý druh zásahov EÚ najlepšie zodpovedá potrebám podnikov a verejného sektora. Ako sa navrhuje v hodnotení, týmito inými mechanizmami by mohli byť priame investície, financovanie investícií na zvýšenie finančných zdrojov súkromného sektora, záruky za úvery, vlastný kapitál, ako aj spájanie grantov a iných finančných nástrojov. Komisia podobne posúdi efektívnosť zachovania dvoch osobitných nástrojov (napr. CIP a LIFE+ Environmentálna politika a riadenie v oblasti životného prostredia) na financovanie inovačných nápadov v oblasti životného prostredia a prípadnú potrebu iných špecifických zdrojov financovania (napr. nástroj týkajúci sa výhradne klímy).

Malo by sa prehodnotiť financovanie MVO EÚ v oblasti životného prostredia, aby sa efektívnejšie podporilo ich postavenie pri uplatňovaní právnych predpisov EÚ v tejto oblasti a pri budovaní vedomostnej základne politiky v oblasti životného prostredia, ako aj aby sa podporili noví účastníci a nové siete.

Na základe záverov hodnotenia sa bude posudzovať aj externý rozmer politiky v oblasti životného prostredia. Vykoná sa ďalšia analýza s cieľom zvýšiť efektívnosť a účinnosť nástrojov, ktoré sa môžu použiť na pokrytie externého rozmeru politiky v oblasti životného prostredia, a navrhnúť v tejto súvislosti najvhodnejšie možnosti.

V septembri 2010 začne Komisia na účel revízie nariadenia posudzovať vplyv prípadných možností. Bude sa pritom opierať o štúdie týkajúce sa intenzívnejšej integrácie environmentálnych potrieb do nástrojov podpory EÚ a o hodnotenie LIFE a zohľadní pritom hodnotenia týkajúce sa iných zdrojov financovania EÚ.

Predmetom posudzovania vplyvu budú základné otázky týkajúce sa najlepších postupov financovania potrieb v oblasti životného prostredia. Cieľom je určiť oblasti životného prostredia vyžadujúce financovanie, v ktorých by bol najefektívnejším spôsobom riešenia problémov životného prostredia osobitný nástroj EÚ pre životné prostredie, a oblasti, ktoré by bolo vhodnejšie financovať prostredníctvom iných nástrojov, ako je LIFE. Komisia očakáva, že po skončení tohto procesu bude mať dostatok informácií, na základe ktorých bude môcť určiť najefektívnejší spôsob financovania v oblasti životného prostredia (nástroj, ťažisko, rozsah pôsobnosti, rozpočtové prostriedky) s cieľom maximalizovať pridanú hodnotu pre EÚ.

Výsledky posúdenia vplyvu budú k dispozícii v treťom štvrtroku 2011 a budú základom návrhu nového finančného nástroja v oblasti životného prostredia, ktorý prípadne predloží Komisia.